

Til Folketingets Europaudvalg

16. november 2011

Revideret Grund- og Nærhedsnotat til Folketingets Europaudvalg om Kommissionens grønbog om "Onlinedistribution af audiovisuelle værker i Den Europæiske Union: Muligheder og udfordringer hen imod et digitalt indre marked".

Notatet oversendes efter fremsendelsen til Folketingets Europaudvalg til Folketingets Kulturredvalg.

KOM (2011) 427/4

1. Resumé

Kommissionen har offentliggjort en grønbog om "Onlinedistribution af audiovisuelle værker i Den Europæiske Union: Muligheder og udfordringer hen imod et digitalt indre marked".

Grønbogen offentliggøres som led i Europa 2020-strategien¹, der har til hensigt at fremme en intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst i Europa, En digital dagsorden for Europa² og Kommissionens meddelelse "Et indre marked for intellektuelle ejendomsrettigheder" ("IPRstrategien")³.

Grønbogen beskriver effekten af den teknologiske udvikling i distribution af og adgang til audiovisuelle og filmiske værker og har til formål at starte en debat om de politiske muligheder for at udvikle en ramme, inden for hvilken den europæiske industri og de europæiske forbrugere kan drage nytte af de stordriftsfordele, der tilbydes af det indre digitale marked. Grønbogen tager udgangspunkt i det synspunkt, at en dybdegående analyse er nødvendig for at identificere eksistensen og omfanget af forhindringer for udviklingen af et indre digitalt marked.

Grønbogen har ikke konsekvenser for dansk ret.

2. Baggrund

Kommissionen har den 13. juli 2011 sendt en grønbog om "Onlinedistribution af audiovisuelle værker i Den Europæiske Union: Muligheder og udfordringer hen imod digitalt indre marked" i en bred høring til medlemslandene og andre relevante interessenter med frist til at afgive bemærkninger den 18. november 2011. Grønbogen er modtaget i en dansk sprogversion den 31. august 2011.

Grønbogen offentliggøres som led i Europa 2020-strategien⁴, der har til hensigt at fremme en intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst i Europa, En digital dagsorden for

¹ KOM (2010) 2020 af 3. marts 2010

² KOM (2010) 245 af 19. maj 2010

³ KOM (2011) 287 af 24. maj 2011

⁴ KOM (2010) 2020 af 3. marts 2010

Europa⁵ og Kommissionens meddelelse "Et indre marked for intellektuelle ejendomsrettigheder" ("IPRstrategien")⁶, der udstikker rammerne for den fremadrettede indsats for intellektuelle ejendomsrettigheder i EU.

Grønbogen henviser til, at det i forbindelse med IPR-meddelelsen blev identificeret, at mens internettet er grænseløst, er online markederne i EU stadig fragmenteret grundet flere barrierer, og at et indre marked på dette område endnu ikke er opnået.

3. Formål og indhold

Formålet med grønningen er at bidrage til udviklingen af et digitalt indre marked ved at lancere en debat om muligheder og udfordringer ved onlinedistribution af audiovisuelle værker – herunder særligt i forhold til de lovgivningsmæssige rammer.

Grønbogen er inddelt i seks afsnit og indledes med et afsnit, der beskriver den teknologiske udvikling og tilstandene i Europa. Herefter følger fire afsnit, der gennemgår og perspektiverer en række udvalgte emner. Hvert af disse afsnit afsluttes med et antal specifikke spørgsmål. I afsnit seks opfordrer Kommissionen interessenter til at deltage i debatten - herunder ved at besvare de stillede spørgsmål.

De emner, der behandles, er:

1. Det digitale indre marked for audiovisuelle medietjenester⁷

Det fremgår af grønningen, at der i dag findes en veletableret ramme for grænseoverskridende transmission og modtagelse af tv-tjenester i EU – herunder regler, der har til formål at lette klarering af ophavsrettigheder og nærtstående rettigheder for grænseoverskridende retransmissionstjenester inden for satellit- og kabel-tv. Kommissionen oplyser i grønningen, at der i øjeblikket ikke findes lovgivningsmæssige instrumenter, som specifikt er målrettet klarering af ophavsrettigheder og nærtstående rettigheder for grænseoverskridende online audiovisuelle medietjenester.

Kommissionen peger på, at størstedelen af de audiovisuelle medietjenester fokuserer på et nationalt publikum eller et særligt sprogområde, og at multiterritoriale tv-tjenester ikke er kommet meget frem, ligesom tv-selskaber ofte afstår fra at klarere rettigheder på paneuropæisk plan. Kommissionen finder, at de platforme, som tilbyder on-demand-teletransaktionstjenester, omfatter mange territorier⁸, men disse tjenester tillige har en tendens til at adressere kunder "på deres eget sprog" samt at skræddersy indhold i forhold til lokale præferencer.

1.1. Rettighedsklarering af onlinetransmission af audiovisuelle medietjenester

⁵ KOM (2010) 245 af 19. maj 2010

⁶ KOM (2011) 287 af 24. maj 2011

⁷ Som defineret i direktivet om audiovisuel medietjeneste (2010/13/EU): "en tjeneste som defineret i artikel 56 og 57 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, som en medietjenesteudbyder har det redaktionelle ansvar for, og hvis hovedformål er at udbyde informerende, underholdende eller oplysende programmer til offentligheden via elektroniske kommunikationsnet som defineret i artikel 2, litra a), i direktiv 2002/21/EF. Sådanne audiovisuelle medietjenester er enten tv-udsendelser som defineret i litra e) i nærværende stykke eller audiovisuelle on demand-medietjenester som defineret i litra g) i nærværende stykke".

⁸ F.eks. Acetrax, Chello, Headweb, iTunes, Playstation Network Live, Voddler, Xbox Live.

Kommissionen oplyser, at mange tv-programmer i dag bliver gjort tilgængelige på on demand-basis efter den oprindelige udsendelse, og at dette indebærer, at der skal klareres en række forskellige rettigheder udover dem, der kræves til den oprindelige udsendelse.

Det fremgår endvidere, at når tv-selskaber distribuerer deres online tjenester ud over deres oprindelige udsendelsesterritorium, skal der klareres rettigheder for hvert yderligere territorium. Kommissionen oplyser, at de økonomiske rettigheder i forbindelse med audiovisuelle værker normalt overføres fra ophavsmænd og udøvende kunstnere til producenten til gengæld for forskudsbetaling ved enten lov eller kontrakt. Dette gør det muligt for producenten at licensere størstedelen af udnyttelsesformerne (herunder on-demand-anvendelse) på individuel basis. Kommissionen anfører, at det kan være forbundet med en betydelig administrativ indsats samt transaktionsomkostninger at licensere online brug på tværs af flere områder.

1.2. Klarering af rettigheder ved retransmission af audiovisuelle medietjenester

Det fremgår af grønbogen, at retransmission af tv-programmer – generelt forstået som samtidig transmission af et tv-program fra en anden enhed såsom en kabeloperatør – er en særskilt ophavsretlig handling, der i sig selv kræver aftale med rettighedshaverne.

Kommissionen oplyser, at satellit- og kabeldirektivet⁹ indeholder regler om klarering af rettigheder for samtidig retransmission via kabel af programmer, der udsendes fra andre medlemsstater. Bestemmelserne i direktivet gælder udelukkende for den "samtidige, uændrede og uforkortede retransmission via kabel eller mikrobølgesystem af en første transmission fra en anden medlemsstat", jf. artikel 1(3).

Det fremgår af grønbogen, at nye digitale platforme har gjort det muligt at retransmitere programmer samtidig over forskellige netværk. Kommissionen finder, at dette rejser spørgsmålet om, hvorvidt de teknologispecifikke bestemmelser i satellit- og kabeldirektivet¹⁰ bør revideres, så der udvikles en ramme for grænseoverskridende retransmission af audiovisuelle medietjenester, som er teknologineutrale med hensyn til leveringsplatform.

Af grønbogen fremgår desuden, at det også er blevet anført, at rettighedsklarering under de nuværende regler for kabelretransmission i satellit- og kabeldirektivet¹¹ kan kræve flere transaktioner med forskellige rettighedsrepræsenterede organisationer, og at der kan være mangel på klarhed og vished om, hvem der har mandat til at licensere hvilke rettigheder. I den kontekst har det også været debatteret, om der er behov for at bibeholde obligatorisk kollektiv licensering af kabelretransmission i modsætning til at give rettighedshaverne fri adgang til at licensere på et individuelt grundlag.

1.3. Rettighedsklarering for video-on-demand-teletransaktionstjenester

Det fremgår af grønbogen, at audiovisuelle markeder over hele verden er baseret på eksklusive frigivelsesarrangementer, hvor biografpremieren er et afgørende element i

⁹ Rådets direktiv 93/98/EØF af 27. september 1993

¹⁰ Rådets direktiv 93/98/EØF af 27. september 1993

¹¹ Rådets direktiv 93/98/EØF af 27. september 1993

filmens "varemærkeidentitet". I grønbogen oplyser Kommissionen, at filmproducenter og -distributører er begyndt at omgruppere de traditionelle frigivelsesvinduer til også at omfatte video on demand vinduer (VoD-vinduer) - herunder f.eks. ved at gøre film tilgængelige for VoD-transaktionstjenester på samme tid som de vises i biografen eller kan købes på DVD. Dette er bl.a. udløst af forbrugernes efterspørgsel, samt at piratkopiering har lagt et yderligere pres i forhold til at forkorte de traditionelle frigivelsesvinduer.

Kommissionen finder, at selvom producenten normalt har fået overdraget alle økonomiske rettigheder til audiovisuelle værker, og det dermed er muligt at licensere de fleste af de nødvendige rettigheder direkte til en VoD-tjeneste, er rettighedsklareringerne for visse VoD-operatører både arbejdskrævende og dyre.

1.4. Europæisk filmproduktion og -distribution

Kommissionen beskriver i grønbogen, at EU er blevet en af de største producenter af film i verden. Kommissionen peger på, at den europæiske audiovisuelle sektor er fragmenteret og lider af underinvestering sammenlignet med andre lande. Europæiske film nyder ofte succes i deres hjemland, mens Kommissionen finder, der er en tendens til begrænset distribution uden for produktionsområdet.

Det fremgår af grønbogen, at sektoren understøttes af europæisk lovgivning, bl.a. direktivet om audiovisuelle medietjenester¹², MEDIA-programmet og Kommissionens meddelelse om statsstøtte til biografsektoren¹³. Sidstnævnte, der i øjeblikket er under revision, giver ifølge Kommissionen passende rammer for, at medlemsstaterne kan yde økonomisk støtte til distribution og produktion af film samtidig med, at der sikres lige konkurrencevilkår på det indre marked.

Kommissionen nævner i grønbogen, at Media-programmet, som er udviklet som svar på de af europæiske kulturelle markeds fragmenterede tilstand, giver en vellykket støttemekanisme til både multi-territorial tilgængelighed af europæiske film og til udvikling af nye VoD-platforme.

1.5. Politiske tilgange

Kommissionen tilkendegiver, at Kommissionen, som det fremgår af IPR-meddelelsen¹⁴, er forpligtet til at hjælpe med at lukke huller i tilgængeligheden af onlinetjenester for forbrugere ved at skabe en europæisk ramme for tildeling af multiterritoriale onlinelicensrettigheder i forbindelse med ophavsret og paneuropæiske tjenester. Kommissionen henviser endvidere til, at den i begyndelsen af 2012 vil fremlægge et forslag til en retsakt med det formål at forbedre den kollektive forvaltning af ophavsret - herunder ved at øge gennemsigtigheden i og forbedre styringen af forvaltningsselskaberne, således at den kollektive organisation udvikler sig og reagerer på de behov, der eksisterer i forbindelse med tildeling af multiterritoriale licensrettigheder.

I grønbogen nævner Kommissionen følgende yderligere mulige politiske tiltag:

¹² 93/83/EØF af 27. september 1993

¹³ KOM(2011) 534 af 26. september 2011

¹⁴ KOM (2011) 287 af 24. maj 2011

”Oprindelseslandsprincippet”

Grønbogen indeholder overvejelser om en mulig udvidelse af ”oprindelsesprincippet” i satellit- og kabeldirektivet¹⁵, således at princippet også finder anvendelse ved online transmission af audiovisuelle medietjenester – herunder særligt de tjenester, der er tilknyttet tv-aktiviteter, som stilles til rådighed on demand. Kommissionen finder, at en sådan udvidelse vil betyde, at den lovgivning, der finder anvendelse, vil være den, der gælder i det land, hvor onlinetransmission har sin oprindelse, om end forhandlingsparterne også vil kunne sikre, at licensvederlaget tager højde for alle aspekter af transmissionen, herunder de faktiske og potentielle seere samt sprogversionen.

Europæisk enhedskodeks for ophavsret

Det fremgår af IPR-meddelelsen, at Kommissionen vil undersøge den mere vidtgående tilgang i form af skabelsen af et omfattende europæisk enhedskodeks for ophavsret, som kunne baseres på kodificering af eksisterende EU-direktiver om ophavsret, og hvor behovet for yderligere harmonisering ville blive undersøgt. Det fremgår, at det i den forbindelse kunne undersøges, om de i medfør af Infosoc-direktivet tilladte undtagelser og begrænsninger i ophavsretten bør opdateres.

Enhedsophavsretsbetegnelse

Grønbogen nævner endvidere muligheden for i medfør af TFEU artikel 118 at indføre en valgfri enhedsophavsretsbetegnelse, som kan eksistere samtidig med evt. nationale betegnelser. Enhedsophavsretsbetegnelsen kunne gøre det muligt for audiovisuelle værkers fremtidige ophavsmænd eller producenter at registrere deres værker og opnå en enkeltbetegnelse, som er gyldig i hele EU.

Kommissionen foreslår desuden, at mulighederne for udviklingen af datastyringsystemer for ejerskab af rettigheder til audiovisuelle værker undersøges.

2. Rettighedshavers vederlag for onlineudnyttelse af audiovisuelle værker

Det fremgår af grønningen, at der i medlemslandene findes forskellige regler for, hvilke personer, som har været involveret i skabelsen af spillefilm og audiovisuelle værker, der skal anses som ophavsmænd, eller som i øvrigt har rettigheder til filmen.

Kommissionen finder, at det er altafgørende for udviklingen af grænseoverskridende tjenester på det digitale indre marked, at ejerskab af og rettigheder til grænseoverskridende tjenester er gennemsigtige, og at omkostningerne ved lancering af nye tjenester er forudsigelige.

I grønningen tilkendegiver Kommissionen, at rettighedshaverne skal sikres et passende vederlag – særligt i forhold til onlineudnyttelsen af værker. Kommissionen nævner i den forbindelse muligheden for at indføre en uigenkaldelig ret til vederlag for rettighedshavernes ”tilgængeliggørelses”-ret, som obligatorisk skal styres på kollektiv basis. En anden mulighed kunne være at fremme ophavsmændenes og de udøvende kunstneres mulighed til at forhandle vederlag individuelt eller kollektivt.

¹⁵ Rådets direktiv 93/98/EØF af 27. september 1993

3. Særlig brug og ydelsesmodtagere

Det fremgår af grønbogen, at institutioner for filmisk kulturarv, som bl.a. systematisk indsamler, katalogiserer, bevarer, genopretter og tilgængeliggør filmværker og andre audiovisuelle værker til forskning og andre ikke kommercielle formål, har behov for at kunne digitalisere værker, gøre dem tilgængelige online og fremvise dem i digitalt format. Kommissionen oplyser, at disse handlinger som udgangspunkt forudsætter klarende af rettigheder.

Grønbogen nævner, at der i Infosoc-direktivet¹⁶ findes en udtømmende liste over undtagelser og indskrænkninger i ophavsretten, som ikke i fuldt omfang er gjort obligatoriske for medlemslandene. Af ikke-obligatoriske undtagelser nævner grønbogen artikel 5(3)(c) om genfremstilling med henblik på bevaring af værker på biblioteker samt artikel 5(3)(n) om tilgængeliggørelse på stedet for forskere. Kommissionen oplyser, at europæiske filmarkiver har udtrykt ønske om, at disse undtagelser gøres obligatoriske, og at anvendelsen harmoniseres blandt medlemslandene.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har ligesom andre interessenter haft mulighed for at afgive høringssvar men har endnu ikke udnyttet denne mulighed.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmål om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Audiovisuelle værker er reguleret af de almindelige ophavsretlige regler i ophavsretsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 202 af 27. februar 2010. Det følger af ophavsretsloven, at den, der skaber et værk (ophavsmanden), har ophavsret til værket indtil 70 år efter ophavsmandens død. Derudover indeholder ophavsretslovens kapitel 5 regler, der beskytter fysiske og juridiske personer bag en række præstationer, der falder uden for den traditionelle ophavsretlige beskyttelse. Det drejer sig bl.a. om udøvende kunstnere (f.eks. musikere, sangere, skuespillere og dansere), fremstillere af lyd- og billedoptagelser og fotografiske billeder.

Ophavsretten indebærer, at ophavsmanden har eneret til at fremstille eksemplarer af værket og til at gøre værket tilgængeligt for almenheden. Udgangspunktet er herefter, at den, der ønsker at udnytte et værk, f.eks. i form af en offentligt tilgængelig filmforevisning skal indhente tilladelse fra ophavsmanden eller den, som ophavsmanden har overdraget sine rettigheder til (rettighedshaver). I praksis forvaltes mange rettigheder af kollektive forvaltningsselskaber, der indgår aftaler med brugere og derved sikrer, at ophavsmanden/rettighedshaver modtager vederlag for udnyttelsen af værket.

¹⁶ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet

De persongrupper, der efter dansk ret typisk har ophavsret til filmværker, er bl.a. den ledende instruktør, drejebogsforfatteren, dialogforfatteren og komponisten til film- og ledsagermusik.

Ophavsretslovens § 58 indeholder den såkaldte filmformodningsregel. Reglen indebærer, at ophavsmænd, der har indgået aftale om at medvirke ved indspilningen af en film, ikke kan modsætte sig, at der fremstilles og spredes eksemplarer af filmen til almenheden, at filmen fremføres offentligt eller at filmen forsynes med tekster eller tale på et andet sprog. Formålet med reglen er at indføre en formodning for, at filmproducenten har erhvervet de nævnte rettigheder over filmen og således er legitimeret til at råde over filmen. Reglen indebærer derimod ikke, at der sker en egentlig overgang af rettigheder. Som eksempler på ophavsmænd til bidrag, der typisk vil falde ind under filmformodningsreglen kan nævnes instruktørassistenter, filmfotografer, filmklippere, scenografer, lyd- og lysteknikere mv. Derimod finder filmformodningsreglen ikke anvendelse på udøvende kunstnere, ligesom § 58, stk. 2, derudover undtager en række nærmere angivne ophavsmænd. For så vidt angår disse persongrupper, må filmproducenten dokumentere, at rettighederne er erhvervet ved en særlig aftale.

Det følger af internationale traktater (Bernerkonventionen), som Danmark har tiltrådt, og af EU-retten (Infosocdirektivet), at ophavsmandens eneret kan begrænses i særlige tilfælde. Ophavsmandens eneret er således i den danske lovgivning begrænset af en række undtagelser i forbindelse med bl.a. eksemplarfremstilling, handicappedes adgang til værker, samt bibliotekers/arkivers adgang til værker.

Grøn bogens indhold berører en række af disse undtagelsesbestemmelser, herunder ophavsretslovens § 17, der indeholder en undtagelse til fordel for syns- og hørehandicappedes adgang til værker. Bestemmelsen er indført i overensstemmelse med Infosocdirektivets artikel 5(3)(b). Derudover berører grøn bogen ophavsretslovens §§ 16, 16a, og 16b, som indeholder undtagelser til fordel for biblioteker og arkivers anvendelse af værker

Grøn bogens indhold berører endvidere en række yderligere bestemmelser i ophavsretsloven, herunder kan nævnes § 35 om kabelviderespredningsvederlag og § 87, der indeholder en regel om, i hvilke tilfælde den danske ophavsretslov finder anvendelse ved satellitudsendinger.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Grøn bogen medfører ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser. Det kan ikke på nuværende tidspunkt vurderes, om eventuelle konkrete retsakter, meddelelser, rådskonklusioner eller andet, som grøn bogen på sigt kan give anledning til, vil have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Statsfinansielle og samfundsøkonomiske konsekvenser, administrative konsekvenser for erhvervslivet

Grøn bogen medfører ikke i sig selv statsfinansielle konsekvenser, administrative konsekvenser for det offentlige, konsekvenser for EU's budget eller administrative conse-

kvenser for erhvervslivet. Det kan ikke på nuværende tidspunkt vurderes, om eventuelle konkrete retsakter, meddelelser, rådskonklusioner eller andet, som grønbogen på sigt kan give anledning til, vil have væsentlige udgiftsmæssige konsekvenser.

Beskyttelsesniveauet

Grønbogen skønnes ikke i sig selv at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark. Det kan ikke på nuværende tidspunkt vurderes, om eventuelle konkrete retsakter, meddelelser, rådskonklusioner eller andet, som grønbogen på sigt kan give anledning til, vil berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Kulturministeriet har videresendt Kommissionens høring til en bred kreds af interessenter. Høringsparterne er blevet opfordret til at sende eventuelle høringssvar til Kommissionen med kopi til Kulturministeriet.

Kulturministeriet har derudover sendt grønbogen i høring hos en række interessenter til brug for udarbejdelse af regeringens høringssvar. Høringsfristen var den 21. oktober 2011.

Følgende interessenter er blevet hørt:

Aalborg Universitet, Beskæftigelsesministeriet, Bibliotekspaplyen, Danmarks Biblioteksforening, Billedkunstnernes Forbund, Copydan, Danmarks Tekniske Universitet, Dansk Artist Forbund, Dansk Blindesamfund, Dansk Erhverv, Dansk Forfatterforening, Dansk Fotografisk Forening, Dansk Industri, Dansk IT, Dansk Journalistforbund, Dansk Musikforlæggerforening, Dansk Skuespillerforbund, Danske Billedkunstneres Fagforening, Danske Biografer, Danske Dramatikeres Forbund, Danske Døves Landsforbund, Danske Filminstruktører, Danske Handicaporganisationer, Danske Mediers Forum, Danske Reklame- og Relationsbureauers Brancheforening, Den Danske Forlæggerforening, Det Centrale Handicapråd, Det Danske Filminstitut, Det Kongelige Bibliotek, DR, Erhvervs- og Vækstministeriet, Faglig Organisation for Filmmedarbejdere FAF, FILMRET, Finansministeriet, Forbrugerrådet, Foreningen af Danske Interaktive Medier, Foreningen af Filmudlejere i Danmark, Foreningen af Videogramdistributører i Danmark, Forsvarsministeriet, Gramex, Høreforeningen, Københavns Universitet, IT-Brancheforeningen, Justitsministeriet, Klima, Energi og bygningsministeriet, KODA, Media Desk Denmark, Miljøministeriet, Ministeriet for Børn og Undervisning, Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Ligestillings- og Kirkeministeriet, Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående uddannelser, Organisationen Danske Museer, Producentforeningen, Radio- og tv-nævnet, Roskilde Universitet, Samrådet for Ophavsret, Skatteministeriet, Social- og Integrationsministeriet, Statsbiblioteket, Statsministeriet, Styrelsen for Bibliotek og Medier, Syddansk Universitet, Transportministeriet, TV Midt Vest, TV SYD, TV2/Bornholm, TV2/DANMARK A/S, TV2/FYN, TV2/Lorry, TV2/Nord, TV2/Øst, TV2/Østjylland, UBOD, Udenrigsministeriet, Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Høringssvar er modtaget fra følgende (dato):

Aalborg Universitet (20/10), Beskæftigelsesministeriet (18/10), Bibliotekspaplyen (31/10), Dansk Artist Forbund (4/11), Danske Biografer (20/10), Danske Handicaporga-

nisationer (25/10), Dansk Skuespillerforbund (28/10), DR (20/10), Ligestillings- og Kirkeministeriet (17/10), Roskilde Universitet (12/10), Samrådet for ophavsret (4/11), Statsbiblioteket (27/10) og Syddansk Universitet (20/10).

Følgende af disse har meddelt ikke at have kommentarer:

Aalborg Universitet, Beskæftigelsesministeriet, Ligestillings- og Kirkeministeriet samt Roskilde Universitet.

De indkomne høringssvar er som udgangspunkt refereret ud fra de emner, som grønbo-gen og Grund- og Nærhedsnotatet er inddelt i. I det omfang, det er fundet hensigtsmæs-sig, er flere emner samlet under et emneafsnit.

Det digitale indre marked for audiovisuelle medietjenester

Danske Biografer finder, at forklaringen på, at den europæiske filmindustri er fragmen-teret, i høj grad kan forklares ud fra kulturelle, sproglige og industrielle forskelle og pe-ger i den forbindelse på, at tilstedeværelsen af ikke-nationale europæiske titler på video on demand ikke bare kan omsættes til, at der er efterspørgsel efter sådanne film på tværs af nationalgrænser. Danske Biografer finder derfor ikke, at hindringerne for ud-bredelsen af et digitalt indre marked for europæiske film skal findes i ophavsrettens territoriale karakter. Et ophavssystem baseret på territorialitet er derimod velegnet i et onlinemiljø og afgørende for at sikre kulturel mangfoldighed. Danske Biografer finder, at EU i stedet bør fokusere på at sikre en mere effektiv håndhævelse af ophavsrettighe-der.

Dansk Artist Forbund, Dansk Skuespillerforbund og Samrådet for ophavsret finder, at de største vanskeligheder ved udviklingen af det digitale indre marked for grænseover-skridende distribution af audiovisuelle værker er knyttet til, at disse værker i overve-jende grad er nationalt og sprogligt forankrede, og at interessen for on demand udnyt-telse hen over grænserne er begrænset – selv ved en versionering eller undertekstning af værkerne. Organisationerne finder ikke, at der er egentlige juridiske hindringer for udviklingen – heller ikke i forhold til ophavsretslovgivningen. Organisationerne finder endvidere, at et ophavsretssystem baseret på territorialitet som udgangspunkt er vel-egnet i onlinemiljøet. Et sådant system vil kunne indrettes fleksibelt i forhold til efter-spørgsel og prissætning.

Samrådet for ophavsret og Dansk Artist Forbund ønsker at understrege, at et digitalt indre marked ikke må udvikles på bekostning af kulturel diversitet.

Statsbiblioteket og Biblioteksraplyen finder, at den mest oplagte forklaring på, hvor-for onlinemarkedet i EU er fragmenteret, er ophavsrettens territoriale natur. Statsbib-lioteket og Biblioteksraplyen finder, at et ophavsretssystem baseret på territorialitet i EU ikke er passende i onlinemiljøet.

Rettighedsklarering

Dansk Artist Forbund, Dansk Skuespillerforbund og Samrådet for ophavsret finder, at det er afgørende, at der ikke sker indgreb i de audiovisuelle producenters muligheder for at tilrettelægge licenseringen af rettighederne territorielt, således at indtjeningsmu-

lighederne er optimale. Organisationerne finder, at en licensering af hele det europæiske territorium mod en "upfront betaling" ikke synes økonomisk hensigtsmæssig. Organisationerne peger på, at øgede muligheder for anvendelse af udvidede aftalelicenser vil forbedre rammen for licensudstedelse. Dansk Skuespillerforbund, Samrådet for ophavsret og Danske Biografer ønsker at fremhæve, at det i dag er muligt inden for de eksisterende rammer at udstede multiterritoriale licensrettigheder, men at en væsentlig årsag til, at der ikke i dag findes en større interesse herfor bunder i kommercielle forhold.

Dansk Artist Forbund og Samrådet for ophavsret finder ikke, at udfordringerne med grænseoverskridende licensering er knyttet til manglende ensartethed i relation til begrebet ophavsmænd og/eller harmonisering i relation til rettighedsoverdragelse.

DR finder, at det er afgørende, at alle rettigheder, herunder navnlig musikrettigheder, kan klareres ét sted. Det vil være ødelæggende for et radio- og tv-foretagende som DR, hvis DR skulle indgå aftaler med en bred vifte af rettighedsorganisationer i Danmark og i andre EU-medlemslande. DR mener, at de kollektive licenseringssystemer vedrørende udsendelse i radio og tv, som i dag findes i de enkelte medlemslandes love, bør udvides til også at omfatte overføring af audiovisuelle medietjenester, herunder tilrådgivningsstillelse for almenheden af programmer i ikke-linære medietjenester.

Statsbiblioteket og Biblioteksparaplyen finder, at medlemslandene som minimum må anerkende hinandens lovgivning, således at licenser, der er godkendt i et medlemsland, anerkendes i de øvrige. Statsbiblioteket og Biblioteksparaplyen finder, at det kan være nødvendigt at lægge begrænsninger på aftalelicenser, således at aftaler med grænseoverskridende aftalelicensvirkning kun kan indgås af et forvaltningsselskab i oprindelseslandet, dvs. det land, hvor værket første gang er udgivet eller offentliggjort.

"Oprindelseslandsprincippet"

Dansk Skuespillerforbund og Samrådet for ophavsrets bemærkninger til dette emne forholder sig specifikt til on demand brug af onlinetransmissioner. Organisationerne finder ikke, at der er noget grundlag for at foretage en parallelisering mellem Satellit- og Kabeldirektivet¹⁷ og licensering af on demand rettigheder, da princippet om "oprindelsesland" er knyttet til satellit-udsendelsens direkte og uafbrudte fremførelse, mens on demand tjenester har en helt anden karakter. Fsva. selve licenseringen af etableringen/"udsendelsen" af grænseoverskridende on demand tjenester finder organisationerne, at dette må ske i det land, hvor den enkelte produktion er foregået, og hvor aftaler med ophavsmænd og udøvere er indgået. Fsva. den enkelte (slut)brugers udnyttelse af de pågældende tjenester, finder organisationerne, at der må sikres en rimelig vederlæggelse til alle rettighedshavere, uafhængigt af at disse får særskilt betaling for selve licenseringen. Et harmoniseret vederlagssystem baseret på brugen i modtagerlandet vil give større sikkerhed for, at betalingen er afpasset efter den faktiske brug. Denne ret til et rimeligt vederlag bør ske gennem en effektiv obligatorisk forvaltningsorganisation og være underlagt love og aftaler i modtagerlandet.

¹⁷ Rådets direktiv 93/98/EØF af 27. september 1993

DR finder, at "oprindelseslandsprincippet" (afsenderlandsprincippet) også bør finde anvendelse i relation til onlinedistribution af radio- og tv-udsendelser og lignende tjenester.

Europæisk filmproduktion og -distribution

Danske Biografer finder, at enhver fremtidig strategi i EU bør baseres på en forståelse af de vigtigste karakteristika i filmdistribution, biografvirksomhed og forbrug i Europa. Danske Biografer fremhæver særligt, at ophavsret og beslægtede rettigheder er afgørende for trivslen i film- og biografsektoren, da rettighedshavere og licenstagere via deres eksklusive kontrol har mulighed for at tilbyde indhold på tværs af medieplatforme. Organisationen finder, at det er helt afgørende for en films finansiering, at der fortsat er mulighed for at styre en films udbredelse gennem frigivelsesvinduer og at det, på grund af kulturelle og sproglige forskelle i Europa, er nødvendigt med en betydelig markedsføring og lokal indsats inden for hvert europæisk territorium. Organisationen peger på, at det er de kontraktmæssige aftaler, der bestemmer niveauet for investeringerne på hvert marked – herunder indgår fordeling af risici.

Dansk Artist Forbund, Dansk Skuespillerforbund og Samrådet for ophavsret finder, at de nuværende modeller for filmfinansiering og distribution baseret på mulighederne for forskudt platform og territorial frigivelse stadig er relevante og peger i den forbindelse på, at det er afgørende, at der ikke sker indgreb i de audiovisuelle producenters muligheder for at tilrettelægge licenseringen af rettighederne territorielt, idet det ellers vil gå ud over rettighedshavernes indtjeningsmuligheder. Organisationerne peger på, at private filmproducenter er afhængige af maksimal indtjening i de forskellige territorier, og dette må respekteres af medietjenesteudbydere, hvorfor det bør være op til national lovgivning at regulere frigivelsesvinduer i dialog med myndighederne og branchen. Organisationerne finder, at et forbud mod juridisk bindende frigivelsesvinduer vil være særdeles skadeligt og vil modarbejde behovet for, at der findes løsninger, som er tilpasset de meget forskellige vilkår med hensyn til f.eks. markedsstøtte og sprog, hvorfor der bør lægges afgørende vægt på, at klareringen af den grænseoverskridende online brug løses aftalemæssigt. Organisationerne finder, at EU vil kunne fremme europæiske værkers deling ved at øge finansierings- og distributionsstøtten.

Europæisk enhedskodeks for ophavsret

Dansk Artist Forbund, Dansk Skuespillerforbund og Samrådet for ophavsret finder ikke, at der er behov for en omfattende ophavsretskodeks i EU og peger i den forbindelse på, at den eksisterende europæiske lovgivning respekterer, at medlemsstaternes ophavsretslovgivning er udformet efter meget forskellige nationale vilkår, såsom markedsstørrelse, økonomi, kulturelle særtræk m.v.

DR kan tilslutte sig overvejelserne om indførelsen af en omfattende europæisk enhedskodeks for ophavsret, der bindende regulerer den ophavsretlige beskyttelse inden for hele EU. DR finder dog, at en fuldstændig og udtømmende harmonisering af ophavsretten inden for EU ikke vil være hverken hensigtsmæssig eller ønskelig. Den hårfine balance, som den gældende danske ophavsretslov er udtryk for, og som nyder almindelig respekt blandt såvel rettighedshavere som brugere, vil ifølge DR kunne blive bragt i fare ved indførelse af en centraliseret fælleseuropæisk ophavsretslov – herunder den nor-

diske aftalelicensmodel, der har vist meget fleksibel og i stand til at følge med udviklingen i forhold til de forskellige nye udnyttelser af rettigheder.

Statsbiblioteket og Biblioteksparaplyen finder, at en harmonisering af ophavsretten i EU via en omfattende ophavsretskodeks vil kunne have den fordel, at de nuværende territorielt betingede begrænsninger for benyttelse af ophavsretligt beskyttede værker ville forsvinde. Statsbiblioteket og Biblioteksparaplyen mener dog, at det fra et dansk synspunkt er betænkeligt, idet det formentlig ikke vil være den danske ophavsretslov, der bliver retningsgivende, hvorfor det må frygtes, at de gode resultater, vi har opnået i Norden som f.eks. gode og smidige regler til licensiering, bliver sat over styr.

Enhedsophavsretsbetegnelse

Danske Biografer finder, at idéen om at skabe en fælles enhedsophavsretsbetegnelse er både urealistisk og upåkrævet.

Dansk Artist Forbund, Dansk Skuespillerforbund og Samrådet for ophavsret finder, at udviklede identifikationssystemer kan fremme såvel klarering som opkrævning og distribution af vederlag for audiovisuelle værker.

Statsbiblioteket og Biblioteksparaplyen finder, at det vil være en fejl at satse på teknologiske løsninger og etablering af databaser med oplysninger om ejerskab til rettigheder. Det vil være omkostningskrævende pga. en omfattende vedligeholdelse/opdatering uden sikkerhed for gode resultater.

Rettighedshavers vederlag for onlineudnyttelse af audiovisuelle værker

Dansk Skuespillerforbund og Samrådet for ophavsret finder, at der på europæisk plan bør indføres et system, hvor udøvende kunstnere har en uoverdragelig vederlagsret for tilrådighedsstillelse on demand og peger i den forbindelse på, at vederlagskravet bør rettes mod brugeren og bør være uafhængig af, om der i de enkelte landes findes overenskomster, der sikrer et aftalemæssigt vederlag. Organisationerne finder, at dette vil kunne lette klareringen af ophavsrettigheder, da det vil mindske behovet for, at der sker betaling "up front" af udnyttelsesrettighederne. Organisationerne finder ikke, at en indførelse af juridisk bindende bestemmelser om gennemsigtighed og vederlag i kontrakter i sig selv vil medvirke til at sikre, at de udøvende kunstnere får et passende vederlag. Samrådet for ophavsret har tilsvarende bemærkninger for så vidt angår ophavsmænd.

Dansk Artist Forbund bakker op om formålet med at sikre rettighedshavere vederlag. Organisationen finder, at den i grønbogen foreslåede vederlagsmodel på det audiovisuelle område generelt vil opfylde dette formål. Organisationen finder i udgangspunktet ikke, at en uoverdragelig vederlagsret for tilrådighedsstillelse on demand vil forrykke balancen mellem de forskellige rettighedshavere. Dette kan dog blive tilfældet for rettighedshavere inden for musikområdet, da disse typisk er honoreret på forskellig vis fx i forbindelse med optagelserne eller i form af royalties. Organisationen ønsker at tilføje, at en evt. vederlagsordning ikke bør paralleliseres til fx området for onlinemarkedet for kommerciel udnyttelse af musikindspilninger, idet dette marked er kendetegnet ved en velfungerende klarering på et eneretsgrundlag.

Særlig brug og ydelsesmodtagere

Handicappede:

Danske Biografer oplyser, at biografsektoren allerede nu gør meget for at sikre, at handicappede er i stand til at nyde biografoplevelsen. Dette ønsker sektoren at fortsætte med - indenfor rimelighedens grænser.

Danske Handicaporganisationer oplyser, at personer med handicap støder på problemer på flere niveauer, både i forhold til selve værkerne og til distributionsformen. Organisationen peger på, at det er vigtigt for blinde og svagsynede, at litteratur i elektroniske medier kan formidles over grænserne på en måde, så ophavsretten ikke krænkes, og samtidig således, at værker, som findes i et for synshandicappet formidlet og relevant medie, kan afspilles i andre lande. Organisationen finder, at det er vigtigt, at ophavsretten ikke bliver en barriere i forhold til at gøre audiovisuelle værker tilgængelige for personer med handicap, bl.a. ved at tilføje synkronisering, tekstning, videotolkning, synstolkning m.v. Danske Handicaporganisationer ønsker en harmonisering af kravene om tilgængelighed af online audiovisuelle medietjenester, da det primært vil betyde, at personer med handicap kan forvente de samme muligheder på tværs af landegrænser i EU, og at de derved vil få bedre muligheder for at deltage i den almindelige debat om f.eks. film og serier.

Dansk Artist Forbund, Dansk Skuespillerforbund og Samrådet for ophavsret finder ikke, at ophavsretslovgivningen udgør hindringer for tilgængeligheden til audiovisuelle værker for handicappede. Dansk Skuespillerforbund anbefaler, at mulighederne for undertekstning og støtte til synstolkning og anden form for hjælp til handicappede undersøges. Eventuelle initiativer bør dog afvente forhandlingerne ved WIPO om en traktat for synshandicappede og overvejelserne om undtagelser og indskrænkninger af den ophavsretlige beskyttelse. Dansk Artist Forbund og Samrådet for ophavsret finder, at mulighederne for øget undertekstning bør undersøges og nævner i den forbindelse de positive erfaringer med tekstning af nabolandskanaler, som har øget sening af disse kanalers udsendelser navnlig i de nordiske lande og i Tyskland.

Statsbiblioteket og Biblioteksparaplyen finder, at værker, der i én medlemsstat i henhold til national lovgivning kan tilpasses til brug for personer med et bestemt handicap, også skal kunne stilles til rådighed for personer med tilsvarende handicaps i andre medlemslande.

Kulturbevaring

Dansk Artist Forbund, Dansk Skuespillerforbund og Samrådet for ophavsret finder, at det bør være overladt til de enkelte medlemslande at hjælpe institutionerne for filmisk kulturarv med at opfylde deres mission. Baggrunden for dette er, at man bør respektere de nationale ordninger, herunder for vederlæggelse af rettighedshavere. Organisationerne peger på, at der ikke bør ændres i Infosoc-direktivets Artikel 5. Det foreliggende direktivforslag om forældreløse værker vil kunne afhjælpe en mindre del af problemerne, dog kun under den klare forudsætning, at udvidede aftalelicenssystemer betragtes som ligestillet med, og opfyldende kravene om omhyggelig søgning af rettighedshavere.

Statsbiblioteket og Biblioteksparaplyen finder, at Infosoc-direktivets regler vedrørende bibliotekers kulturbevaring er implementeret uproblematisk i dansk ret. Statsbiblioteket og Biblioteksparaplyen anbefaler, at reglerne også implementeres i de medlemslande, hvor dette endnu ikke er sket.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger
Der er endnu ikke kendskab til andre medlemsstaters holdninger.

Det er vurderingen, at overvejelserne i de øvrige lande i lighed med Danmark vil være, at der opretholdes/indføres en fornuftig balance mellem de hensyn, der er hos de forskellige interessenter på markedet, herunder forbrugere, rettighedshavere, indholdsproducenter og -udbydere m.v.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning
Regeringen hilser grønbogen velkommen. Regeringen finder det vigtigt, at det digitale indre marked styrkes, og at der skabes en bedre grobund for udviklingen af både eksisterende og nye innovative forretningsmodeller med kreativt indhold, som respekterer de ophavsretlige regler.

Regeringen støtter generelt Kommissionens hensigt med at forenkle klarering, forvaltning og licensering af ophavsrettigheder på tværs af grænserne, at tilpasse rettighedsforvaltning til den teknologiske udvikling samt at lette digitalisering og formidling af kulturelle værker i Europa.

Regeringen lægger lægt på, at initiativer på europæisk plan balancerer de hensyn, der er hos de forskellige interessenter på markedet, herunder forbrugere, rettighedshavere, indholdsproducenter og -udbydere mv.

Det var regeringens holdning, at det udover Kommissionens høring var hensigtsmæssigt med en høring af udvalgte danske interessenter med henblik på at afgive regeringens høringssvar. En sådan høring er blevet gennemført og har dannet baggrund for regeringens høringssvar, der er vedlagt som bilag til dette notat.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg
Sagen har tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg ved Grund- og Nærhedsnotat om Kommissionens grønbog om "Onlinedistribution af audiovisuelle værker i Den Europæiske Union: Muligheder og udfordringer hen imod et digitalt indre marked" fremsendt til Folketingets Europaudvalg den 14. oktober 2011.